

ÖN del 2 – miljöbeskrivning

Strategier för att skriva olika typer av texter - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 4-6

Del 2 av 5 i ÖN – Ett skrivprojekt i fem kapitel

Syfte

Eleverna får i förberedande övningar träna på typiska inslag i en miljöbeskrivning. I ÖN del 2 får de därefter fortsätta sin berättelse med fokus på omgivningen. ÖN del 1 finns [här](#).

Läraren reflekterar

Eleverna brukar tycka att det är spännande att "gå in i djungeln" och låta sin huvudperson råka ut för diverse otrevligheter, vilket är ett viktigt inslag i beskrivningen av miljön. Personen ska påverkas av omgivningen. Uppmuntra eleverna att använda alla sinnen, framförallt hörsel och doft som ofta glöms bort.

Metod

Del två inleds med att huvudpersonen ska leta efter föda och utforska ön. Förklara att det är ett vanligt berättarknep att "hoppa över" tid. Allt behöver inte berättas. Här hoppar vi över allt som har med kraschen och den efterföljande paniken som kan följa. Börja med att gå igenom tipsen för miljöbeskrivningar och gör de korta förberedande övningarna. Tipsen anslås i punktform någonstans i klassrummet.

Tips och förberedande övningar

- Bestäm tid och plats, men berätta inte var du är och vilken tidpunkt det är – låt det framkomma indirekt genom vad du ser och gör. Att göra så kallas att gestalta. Skriv inte "Det är natt". Skriv "Mörkret tränger sig in omkring mig, palmerna är nu bara silhuetter och ljuden från havets vågor får sällskap av cikador. De värsta ljuden är några låga morranden och skall som verkar komma från någon typ av räv eller vildhund." Gör några korta skrivövningar, till exempel stranden-på morgonen eller djungeln-på kvällen. Eleverna kan parvis komma på några förslag som delges i hela klassen.
- Låt personen röra sig i miljön (blir mer omväxling). Låt eleverna beskriva *hur* personen kan ta sig fram (till exempel trevar, går försiktigt, kryper, undersöker, trippar, springer, rusar osv). Skriv förslagen på tavlan.
- Låt personen bli påverkad av vad den ser och upplever. Tre korta övningar om hur personen reagerar och gör när: A) En orm slingrar sig ned från ett träd och hänger mitt framför ansiktet. B) Personen kliver på en gren som är en del av en fälla. Om personen lyfter på foten blir den tillfångatagen. C) Solen går ned och mörkret lägger sig snabbt. Låt eleverna spåna parvis och lyft exempel i helklass.
- Använd sinnen alla sinnen. Glöm inte bort hörseln (vindens sus låter som introt till Metallicas nya låt) och dofter (framkallar ofta minnen).

ÖN del 2 Utforska ön – Förutsättningar och arbetsuppgift

Skriv om vad du ser när du kvicknar till, hur det ser ut, var du skulle kunna bo, hur och av vad du bygger ditt hus? Du bestämmer själv vilka saker du fick med dig i fickorna, men det är inga helikoptrar eller andra osannolika saker. Detta avsnitt sträcker sig över ca ett dygn då du själv utforskar stället du har hamnat på. Du möter **inte** någon annan människa under tiden. Skriv om vad du ser när du går omkring, hur det ser ut, låter, luktar och känns. Skriv från ögonblicket när du går in i djungeln till du hittar, som till synes verkar vara, ett övergivet hus.

Du kan börja så här:

Vattnet är glittrande blått och vågorna rullar sakta upp mot mina fötter. Jag blickar ut över havet och ser ingenting, bara horisonten långt, långt bort. Jag vänder mig bort från havet och betraktar ön. Palmer och annan tät vegetation står som en vägg framför mig. Vägen till mat och dryck känns oändlig. Jag tar några första trevande steg och plötsligt står jag öga mot öga framför djungelns port.

Tillvägagångssätt

- Skriva ca 10-15 minuter.
- Läs varandras (parvis)
- Ge förslag på hur kompiserna kan fortsätta eller peka på saker i texten som kan göras annorlunda.
- Fortsätt skriv!

Fler tips för de som vill

- Använd liknelser och metaforer: "Skogen susar hotfullt som en kör av illvilliga röster" eller "Jag känner det som om jag, fortfarande på land, simmar bland vrakspillror och försöker gripa tag i något att hålla mig i"
- Låt platsen bli levande genom att beskriva naturföreteelser och växter som varelser med egen vilja. Ett träd kan exempelvis "sträcka sina grenar" mot dig, en klippa "reser sig" och mörkret om natten kan "tränga sig på och sluta sig..."

Lgr 11 Förmåga

Formulera sig och kommunicera i tal och skrift, följ språkliga normer.

Centralt innehåll

Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar.

Kunskapskrav

Eleven kan skriva olika slags texter med **tydligt** innehåll och **väl** fungerande struktur samt **god** språklig variation. I texterna använder eleven grundläggande regler för stavning, skiljetecken och språkriktighet med **god** säkerhet. De berättande texter eleven skriver innehåller **välutvecklade** gestaltande beskrivningar och **välutvecklade** handlingar.